Vesiväylänsuunnittelukoulutus

osa 1: Väylänsuunnittelun perusteet 7. -9.10.2014

Veneväylien palvelutaso

Marko Reilimo/ Liikennevirasto

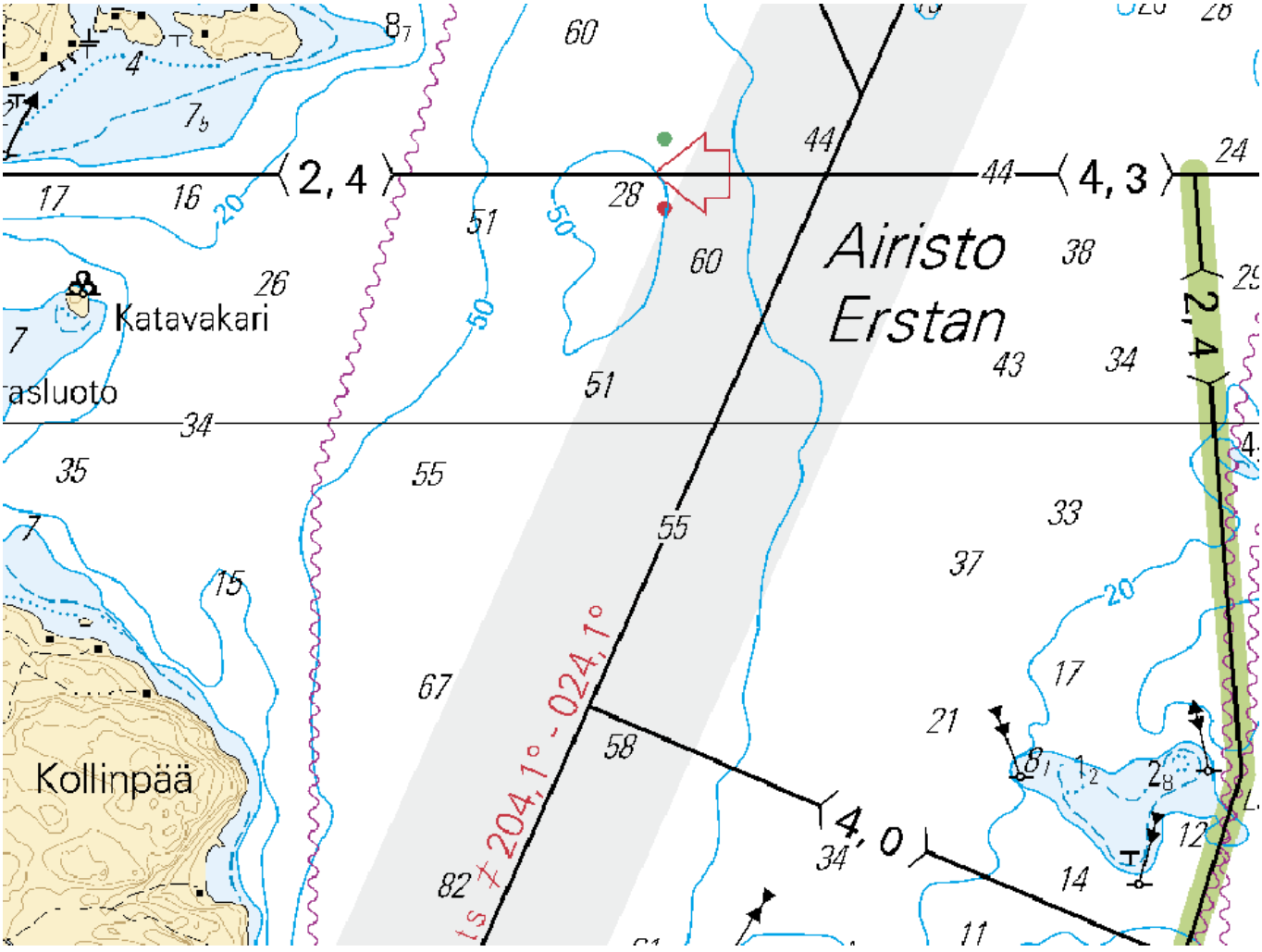

Palvelutason tarkastelunäkökulmat

- Yleiset vaatimukset ja lähtökohdat
- Asiakasnäkökulma
- Suositukset palvelutason muutosten toimenpiteiksi
- Tulevaisuuden haasteet

Liikennevirasto

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Yleistä veneväylistä

Väyläluokka	Rannikko		Sisävedet		Yhteensä	
	LiVi	Muut	LiVi	Muut	LiVi	Muut
VL4	892	68	284	3	1 176	71
VL5	876	565	3 077	17	3 953	582
VL6	643	932	1 817	1 765	2 460	2 697
VL4 - VL6	2 411	1 565	5 178	1 785	7 589	3 350

Yleiset tavoitteet vesiväylille:

- Yhteiskunnalla ja elinkeinoelämällä on käytössään vesiväylästö, joka mahdollistaa sujuvat ja taloudelliset vesikuljetukset.
- Väylästö on turvallinen ja mitoitukseltaan tarkoituksenmukainen. Tärkeimmät väylät ovat kauppamerenkulun käytössä ympäri vuoden.
- Vesiliikenteelle on tarjolla riittävän kattava, toimiva ja ympäristön huomioonottava vesiväylästö.

Liik enne vira sto

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Yleistä veneväylistä

Vesiväylien yleiset palvelutasotavoitteet:

- Väylästön kapasiteetti ja kattavuus vastaa asiakkaiden tarpeita
- Tarpeet ja resurssit on sovitettu yhteen
- Väylänpidon palvelu on yhdenmukaista koko maassa
- Toiminta turvallista veneilijän ja ympäristön kannalta (pohjautuu laatu- ja ympäristöjärjestelmiin)

Liik enne vira sto

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Yleiset tavoitteet veneväylien ”rakentamisessa”

- vesillä liikkumisen turvallisuuden parantaminen
- virkistys ja vapaa-ajantoiminnan sekä matkailun edistäminen
- tarjota veneilijöille suojaisia ja helposti navigoitavia reittejä
- ohjata veneilyä pois kauppamerenkulun väyliltä
- vesistön muiden käyttömuotojen huomiointi ohjaamalla veneilyä sille varatuille väylille (kalastus, uimarannat, mökkeily), vaikutusten alueellinen rajaaminen

Liik enne vira sto

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Lisäksi huomioitavaa

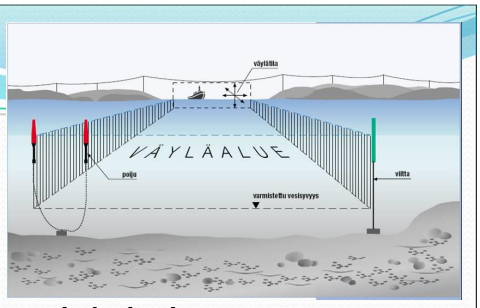

- Purjeveneet (kölin syvyys ja mastonkorkeus). Purjehtimisen tilatarvetta ei yleensä voida huomioida.
- Veneilyn katsotaan tapahtuvan pääasiassa valoisan aikaan ja vähintään kohtalaisissa näkyvyysoloissa.
- Väylän käyttäjillä oletetaan olevan vähintään perustiedot navigoinnista.
- Navigoinnin oletetaan tapahtuvan visuaalisesti, optisia apuvälineitä ja karttaa hyväksikäyttäen. Väylän tulisi olla mahdollisuuksien mukaan mahdollisimman helppokäyttöinen, selkeä ja optisesti hyvin ohjaava.
- Pelastus- ym. viranomaistoiminta sekä pienaluksilla liikkuminen (väylän käyttöä pimeän aikaan tai huonoissa näkyvyysolosuhteissa).
- Väylän ylläpitokulut tulee ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa (esim. helposti liettyvät alueet, merkinnän ylläpito).

Liik enne vira sto

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Palvelutaso suunnittelussa

Vlk	Mitoitus	Väylätila ja geometria	Merkintä	Käytettävyys/palvelutaso
VL4	Väylä mitoitettu ja suunniteltu veneväylien suunnitteluohjeiden mukaan. Kulkusyvyyden minimiohjearvo rannikolla 2,4 m, sisävesillä 1,8 m.	Väylän linjaus, väyläalue ja väylätila yksikäsitteisesti määrätty	Merkintä perustuu linjamerkkien, kelluvien turvalaitteiden (viittojen) ja kummeleiden käyttöön. Pääsääntöisesti ei valaistu. Väylillä riittävä määrä valoheijastimia pimeällä navigointia varten.	Väylän käytettävyys pimeällä ja huonoissa näkyvyyspolosuhteissa voi olla rajoitettu. Väylä suunniteltu käytettäväksi vain avovesikautena.
VL5	Väylä mitoitettu ja suunniteltu veneväylien suunnitteluohjeiden mukaan. Kulkusyvyys pääsääntöisesti 1,0 ... 2,5 m.	Väylän linjaus, väyläalue ja väylätila yksikäsitteisesti määritetty.	Merkintä perustuu kelluvien turvalaitteiden (viittojen) ja kummeleiden käyttöön. Ei valaistu.	Väylän käytettävyys hyvä vain hyvissä näkyvyysolosuhteissa ja päivänvalolla Väylä suunniteltu käytettäväksi vain avovesikautena.
VL6	Väylä (venereitti) mitoitettu ja suunniteltu veneväylien suunnitteluohjeita paikallisiin olosuhteisiin väljästi soveltaen. Kulkusyvyys 0,5 ... 2,5 m (venereitin kulkusyvyydestä ei vastata)	Väylän kulku määritetty. Väylän kulkusyvyyttä vastaavan haraustason mukaista vesisyvyyttä ei välttämättä kattavasti varmistettu eikä väyläaluetta aina kattavasti määritetty.	Merkintä perustuu kelluvien turvalaitteiden (viittojen) ja kummeleiden käyttöön. Ei valaistu. Merkintä tyypillisesti vaatimaton (perustuu ensisijaisesti vain kriittisimpien kohtien merkitsemiseen).	Väylän käytettävyys vähintään tyydyttävä vain hyvissä näkyvyysolosuhteissa ja päivänvalolla Väylä suunniteltu käytettäväksi vain avovesikautena.

Liikennevirasto

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Veneväylien suunnitteluohje

Merenkulkulaitos

Helsinki 2006
ISBN 978-951-49-2120-9
ISSN 1456-7814

Liikennevirasto

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Asiakasnäkökulma
(taloustutkimus Oy 2012)

Yhteenveto: keskeisimmät myönteiset havainnot

- Liikenneviraston veneilyasioiden hoitoon ollaan kokonaisuudessaan tyytyväisiä.
- Liikennevirasto veneilyasioiden hoitajana koetaan asiantuntevana ja luotettavana.
- Veneilijät ovat saaneet opastusta ja neuvontaa kohtuullisen hyvin.
- Veneväylästöön ollaan pääsääntöisesti tyytyväisiä (olosuhteet huomioiden).
- Merikarttoihin luotetaan ja ne sisältävät keskeistä informaatiota.

Liik enne vira sto

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Asiakasnäkökulma

Yhteenveto: keskeisimmät kehittämisen kohteet

- Liikenneviraston kanssa asioiminen on melko satunnaista. Liikennevirastoa ei tunneta kovin hyvin.
- Liikennevirasto veneilyasioiden hoitajana koetaan asiantuntevana ja luotettavana.
- Asiakaspalautteen käsittely / käsittelyaika koetaan epätyydyttävänä.
- www-sivujen käytettävyyttä arvostellaan.
- Väylästöön liittyvä tyytymättömyys liittyy pimeällä liikkumiseen, väyläsyvyyksiin ja alituskorkeuksiin.
- Karttaplotteri ei riitä ainoaksi navigointivälineeksi, paperista karttaa tarvitaan.

Liik enne vira sto

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Asiakasnäkökulma

Yleisiä muita havaintoja:

- Turvavesimerkkejä ei nähdä lainkaan tarpeelliseksi, turhia
- Kardinaalimerkintä toivottavampaa kuin lateraalimerkintä
  - Harva merkinnän tilanteet, nimelliskulkusuunnan epäselvyys, värien havaittavuus ym
  - Auttaa kriittisten matalien merkitsemisessä
  - Selkeät satamaväylät poikkeus
- Reiteistä palvon huomautettavaa
  - Liian matalia, varsinkin purjeveneilijöille
  - Kulkusyvyyttä ei aina määritelty
  - Syvyystietoja merikartalta ei näiltä juurikaan löydy
  - Merkintä puutteellista: harvaa, jos ollenkaan
- Pimeänavigointi hankalaa
  - Valaistus puutteellinen
  - Heijastushavaittavuudessa kehitettävää
- Linjamerkintää kaivataan (ja sen näkyvyyttä)

Liikenneviraston

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Suositukset merikartoitustoiminnalle

Suositus	Perustelu	Tilanne
Laajennetaan merenmittaukset matalille vesialueille (2 - 6 m)	Tarvetta veneilyn lisäksi myös hyötyliikenteellä	Otettu huomioon merikartoitusohjelmissa
Veneilykarttoja vain niiltä alueilta, joilta Liikenneviraston väyliä ja joilla on kaupallista hyötyliikennettä (laadukkaat merikartoitustiedot)	SOLAS-säännökset, kauppa-aluksilta edellytetään virallinen merikartta	Otettu huomioon merikartoitusohjelmissa
Alueilla, joilla ei kaupallista hyötyliikennettä, haetaan yhteistyömuotoja, joiden kautta epävirallinen veneilykartta saadaan julkaistua (mittaus- ja väylätiedot käyttöön)	SOLAS –säännökset eivät koske ei-kaupallista liikennettä	Ensimmäinen kartta julkaistu
Merikarttojen päivityssyklissä huomioidaan vesiliikenteen ja kartta-muutosten määrä. Suomenlahden ja Saaristomeren 2 -3 vuoden välein, muilla alueilla 3 – 5 vuotta.	Turvallisuus ja tarkoituksenmukaisuus (nostetaan palvelutasoa vilkkailla alueilla)	Otettu huomioon merikartoitusohjelmissa
Veneilykarttojen tarvelähtöistä tulostamista kehitetään	Muutosten määrä, joustavuus, taloudelliset näkökulmat ja palvelutaso.	Prosessimuutos suunnitteilla
Toteutetaan pilottina virallinen elektroninen merikartta veneilijöille	Tutkimusten ja asiakaspalautteiden mukaan epäviralliset elektroniset veneilykartat sisältävät paljon virheitä eivätkä ajantasaisia	Pilotti käynnistetty
Sosiaalista mediaa hyödyntäen tiedon välittäminen vuorovaikutteisesti	Palvelutason parantaminen turvallisuusnäkökohdista	Asia valmisteilla ja osin käytössä

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

..sekä väylänpidolle

Suositus	Perustelu	Tilanne
Tarkistetaan ja vahvistetaan Liikenneviraston linjaukset koskien veneväylien ylläpito-vastuuperiaatteita	Selkeytetään (paikallinen vai laajempi osa liikenneverkkoa)	Vähäliikenteiset väylät – selvitys käynnistynyt
Veneväylien kunnossapidosta ja kehittämisestä vastaa valtion osalta Liikennevirasto	ei ole tarkoituksenmukaista hoitaa useamassa valtion virastossa	Näin toimitaan
Tarkennetaan veneväylien merkinnän suunnitteluperiaatteita (mm. lateraa-li/kardinaalimerkkien käyttö, merkkien sijoittelu ja määrä).	Palaute, turvalaitteiden määrä/ -hoitokulut	Ei vielä ohjemuutoksia
Toteutetaan myös venereittien Navi -tarkistukset kaikilla niillä alueilla, joilta liikennevirasto ylläpitää merikarttoja	Turvallisuus ja tasalaatuisuus	Etenee alempiin väyläluokkiin
Tarkennetaan väylien tarkistuksen tavoitetasoja väyläluokan mukaan siten, että alemman luokan väylillä tyydytään alempaan vaatimustasoon	riittävä tietojen taso vähemmillä toimenpiteillä ja kustannuksilla	Toteutuksia reiteillä, pilotteja käynnistetty
Liikenteellinen merkitys huomioon ottaen muutetaan tarvittaessa väyliä VL5 ja VL 6 välillä	kustannusten ja palvelutason kannalta tarkoituksenmukainen väyläluokka	Ei toimenpiteitä
Kehitetään ja tiivistetään yhteistoimintaa	Parantaa tiedonkulkua, osapuolten näkemysten kuulemista ja asioiden eteenpäin viemistä sekä Liikenneviraston tunnettavuutta veneilylle	Ei säännöllisyyttä

Liikenneviraston reunaehdot

- Valtio ei *käytännössä* perusta uusia veneväyliä
- Nykyistä väylästöä tulee saneerata
  - Luovutukset (pääasiassa kunnat)
  - Lakkauttamiset kokonaan
  - Merkinnän karsiminen (palvelutason lasku)
- Yhteiskunnan taloudellinen tilanne ei paranna asiaa
  - Pakottaa mahdollisesti nykyisen palvelutason laskuun

Toisaalta veneilijöiden määrä kasvaa, myös kokemattomien..

Kiitos☺

Liikenneviraston

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES